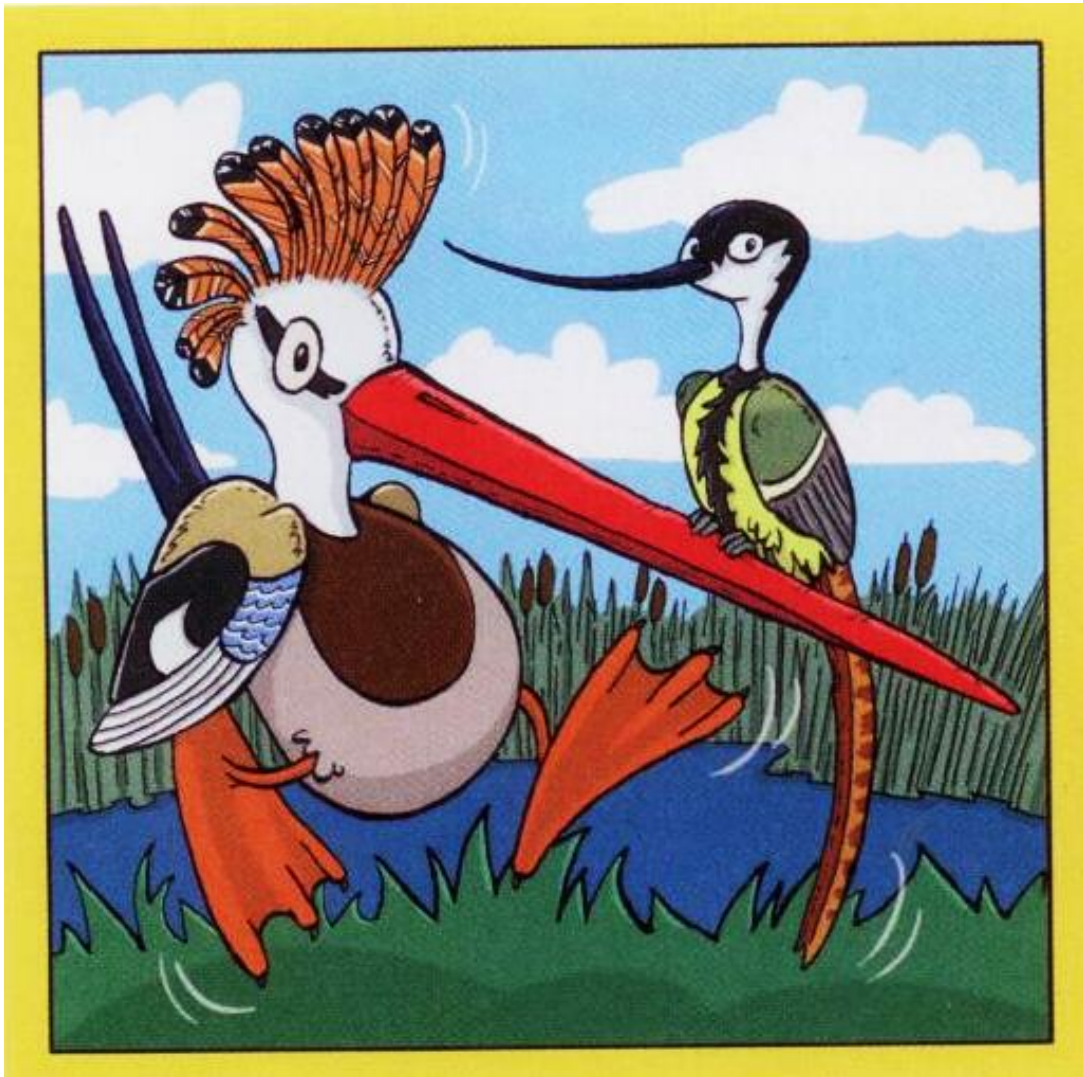

STADSVOGELS EN ANDERE VOGELMANIEREN

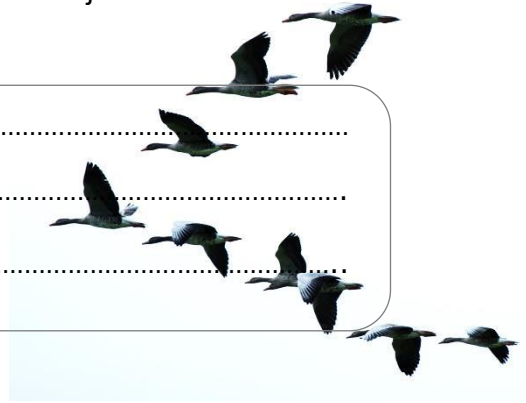
Werkboekje van:

Groep:..... Datum:

Vogels – goed om te weten

Over vogels raak je nooit uitgepraat! Vogels zie je overal. Sommige vogels hangen graag rond tussen huizen en leven dicht bij mensen. Denk bijvoorbeeld aan de **huismus** of de **koolmees**. Maar ook de **ekster** en de **duif**. Deze vogels verblijven het hele jaar rond in dezelfde omgeving. Ze broeden daar, brengen er hun jongen groot en blijven er ook in de winter. Andere vogels broeden in het Noorden. Wanneer de zomer voorbij is, trekken ze naar warmere landen in het Zuiden. Dat is soms duizenden kilometers ver weg. De **trekvoegels** keren in het voorjaar weer terug naar het Noorden, hun broedgebied, de plaats waar ze geboren zijn. Het is een raadsel hoe vogels de weg terug weten te vinden.

1. Welke vogels leven graag dicht bij mensen?
2. Waar vliegen trekvoegels in het voorjaar naar toe?.....

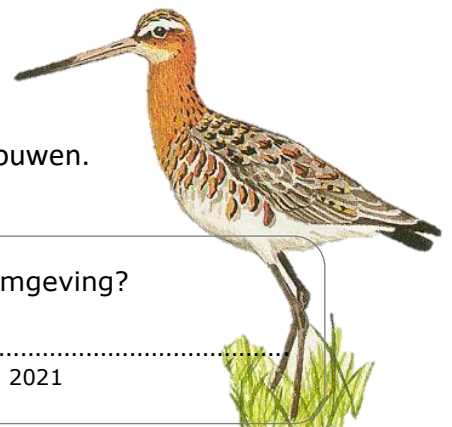
Waarom trekken vogels naar het Zuiden?

In het Noorden is de winter streng. De aarde, meren en rivieren bevroren en raken bedekt met ijs en sneeuw. De vogels kunnen dan geen voedsel vinden. Ze trekken naar het Zuiden. Daar is het warmer en er is genoeg te eten. Voor sommige vogels is Nederland het winterland. Denk bijvoorbeeld aan **zwanen**, **ganzen** en sommige **eenden**. Deze vogels broeden in het Noordpoolgebied en na de zomer vliegen ze naar Nederland om hier te overwinteren. Nederland heeft veel grote plassen, sloten en rivieren. Dat vinden deze watervogels fijn.

3. Waar komen de overwinterende ganzen en eenden vandaan?
4. Waarom blijven ze niet in hun broedgebied?

Waar leven vogels?

Elke vogel is aangepast aan een bepaalde leefomgeving. Zwanen, ganzen en eenden hebben zwemvliezen en een brede snavel. Deze vogels zijn **watervogels**. Ze zijn aangepast aan het leven in een waterrijke omgeving. **Weidevogels** zoals de **grutto** en de **tureluur** hebben een lange, smalle snavel. Zij zoeken eten in de grond. De grond moet wel wat vochtig zijn. Ze zijn aangepast aan het leven in een drassige omgeving, zoals in natte weilanden en moerassen. **Zangvogels**, zoals de **koolmees** en het **roodborstje**, zijn aangepast aan het leven in het bos. Ze vliegen graag tussen bomen en struiken. In het bos vinden ze hun voedsel en ze kunnen er een nest bouwen.

5. Hoe zijn de Grutto en de tureluur aangepast aan hun leefomgeving?

Wat eten vogels?

Elke vogel heeft haar eigen voedsel. Aan de vorm van de snavel kun je zien wat een vogel eet. Een **mees** of een **roodborstje** heeft een dunne puntige snavel. Hiermee kunnen ze rupsen en kevertjes uit smalle spleten pikken. De **vink** heeft een dikke, sterke snavel. Die eet zaden van bomen en struiken. De snavel van een **buizerd** en een **valk** heeft de vorm van een haak. Dit zijn **roofvogels**. Met hun haaksnavel scheuren ze hun prooi in stukjes. **Eenden** hebben een platte en brede snavel. Ze zeven hiermee hun voedsel, kleine diertjes en planten, uit het water.

6. Wat eten eenden?

Een leven vol gevaren

Vogels kennen veel gevaren. Een van de gevaren vormt de natuur zelf. Denk bijvoorbeeld aan een grote storm of aan roofvogels die jagen op kleine vogels. Maar de huiskat is misschien wel het grootste gevaar in de stad. Soms wordt het leefgebied van vogels bedreigd door mensen, die huizen willen bouwen of landbouw of vee willen in het gebied. Een andere grote bedreiging is de vervuiling van de zee. Olierampen en plastic afval in de zee kosten het leven van miljoenen vogel. Vogels zijn kwetsbaar. We kunnen de vogels zelf niet beschermen, maar wel hun leefgebied. Er bestaan zelfs wetten en regels om vogels en hun leefgebied te beschermen. En dat is maar goed ook. Want een wereld zonder vogels is een bedreiging voor al het leven op aarde!

7. Noem 4 gevaren voor vogels:

.....

8. Hoe kunnen we vogels beschermen?

.....

Wat, denk je, is de grootste bedreiging voor vogels? en waarom?

.....

.....

Spreekwoorden en gezegdes over vogels – op school

Spreekwoorden en gezegdes worden veel gebruikt in de Nederlandse taal.
Er zijn veel spreekwoorden en gezegdes over de natuur, ook over vogels.
Weet je wat er met de onderstaande gezegdes wordt bedoeld?

1. “Ieder vogeltje zingt zoals het gebekt is.”

.....
.....

2. “Eén zwaluw maakt nog geen zomer.”

.....
.....

3. “Beter één vogel in de hand, dan tien in de lucht.”

.....
.....

4. “De vlieg wil vogel zijn.”

.....
.....

5. “Aan de pluimen herkent men de vogel.”

.....
.....

6. “Zo vrij als een vogel.”

.....
.....

Weet je er nog eentje?

.....
.....

Vogelmanieren – “Waar of Niet Waar”-Quiz – op school

Je wist al heel veel over vogels en nu weet je weer iets meer!

Test je kennis met deze “Waar of Niet Waar”-Quiz?

Doe je de quiz nog eens een keertje na het bezoek in het Wilhelminaplantsoen?

Lees onderstaande uitspraken goed, zijn ze **Waar** of **Niet Waar**?

Zet een kruisje ‘X’ in het juiste vakje.

	WAAR	NIET WAAR
1. Je herkent een vogel aan de verenkleed	☐	☐
2. Bij vogels zijn alle mannen mooier en groter dan vrouwen	☐	☐
3. Alle vogels hebben veren	☐	☐
4. Sommige vogels zien er heel anders uit in de winter dan in de zomer. Ze hebben dan andere verenkleed.	☐	☐
5. Alle vogels kunnen vliegen	☐	☐
6. Alle vogels zijn trekvoegels . Ze vliegen van Noord naar het Zuiden en van het Zuiden naar het Noorden	☐	☐
7. Vogels (ver) trekken omdat ze het te koud hebben.	☐	☐
8. Trekvoegels worden geboren in het gebied waar ze in de zomer verblijven.	☐	☐
9. In het voorjaar vindt de paarvorming plaats. Het gedrag dat vogels dan vertonen heet baltsen .	☐	☐
10. Alle vogels bouwen een nest	☐	☐
11. Mensen hangen getimmerde nestkasten met een rond gaatje aan de bomen. Alle tuinvogels vliegen er in om hun nest te bouwen.	☐	☐
12. Observeren betekent heel goed naar het gedrag (van vogels) kijken.	☐	☐
13. Aan de vorm van de snavel kun je zien wat de vogel eet.	☐	☐
14. Vogels hebben één gat om te poepen, plassen en een ei te leggen.	☐	☐
15. Een olievlek op zee is niet zo erg voor zeevogels. Zeevogels duiken namelijk onder water om vis te vangen.	☐	☐
16. De reiger vliegt met uitgestrekte nek, net zoals de ooievaar.	☐	☐

Vogelzoekkaart: deze vogels komen algemeen voor in het plantsoen.
Heb je er een gespot? Zet er dan een kruisje bij.

O Merel

O Ekster

O Kauw

O Houtduif

O Winterkoninkje

O Koolmees

O Pimpelmees

O Turkse tortel

O Vink

O kokmeeuw

O Roodborstje

O Gaai

O Wilde eend

O Meerkoet

O waterhoentje

Snavel als handen en gereedschap – veldwerk binnen

Mensen en vogels lijken niet op elkaar, of toch wel? Als je het goed bekijkt, doen we veel dingen hetzelfde: we wassen en verzorgen onszelf en onze kinderen, we bouwen huizen, we eten en drinken etc. Dit doen vogels ook allemaal, maar dan zonder handen...! Zij gebruiken hun **snavel** als handen en gereedschap!

1. Groepeer de schedels op vorm van de snavel.

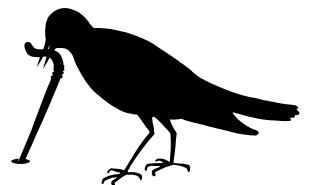
Op tafel liggen de schedels van verschillende vogels. Als je goed naar de snavel kijkt, lijkt het op een **spatel**, **pincet**, **dolk** of **haak**! Vul hieronder in welke vogel bij welke groep hoort.

Groep 1: spatelvorm (afgeplat)	Groep 2: pincetvorm (lang en gevoelig)	Groep 3: dolkvorm (scherpe punt)	Groep 4: haakvorm (stevige haaksnavel)

2. De snavel bepaalt wat vogels eten en hoe ze eten.

Vogels die dezelfde snavel hebben, eten ook hetzelfde voedsel. Aan de vorm van de snavel kun je niet alleen zien wat een vogel eet, maar ook hoe ze aan dat voedsel komen. Trek een lijn tussen snavelvorm en wat vogels eten en hoe ze eten.

Wat eten ze?	snavelvorm	Hoe eten ze? door:
Bodemdieren	<i>spatelvorm</i>	te vissen
Vis	<i>pincetvorm</i>	vlees in stukken te scheuren
Muizen	<i>dolkvorm</i>	voedsel uit water zeven
Waterbeestjes/planten	<i>haakvorm</i>	in de grond te prikken

Mystery Bird – veldwerk binnen

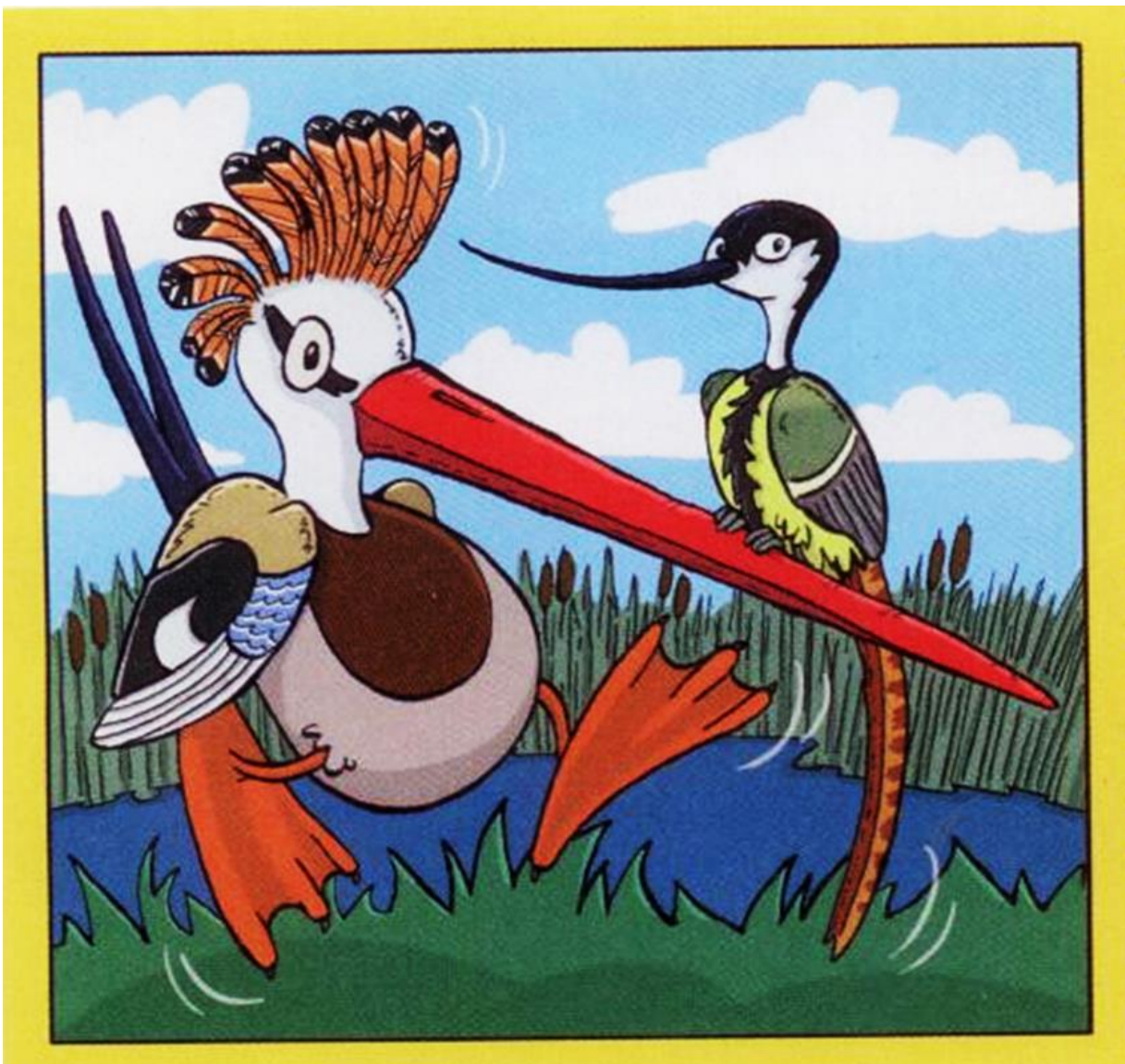
De natuur is een inspiratiebron voor veel kunstenaar. Een kunstwerk hoeft niet helemaal te kloppen met de werkelijke bloem of vogel – de fantasie van de kunstenaar maakt het een kunstwerk. In het schilderij hieronder zie je twee vogels. Deze vogels bestaan niet echt, maar als je er goed naar kijkt herken je meerdere verborgen vogels (je moet wel een beetje je fantasie gebruiken!)

Bekijk het kunstwerk goed. Welke vogels herken je hier?

Maak de opdracht en noteer je bevinding:

Hoe veel verborgen vogels zitten er in dit schilderij?

Wie is de mystery guest vogel?

Veren maken de vogel.....! – veldwerk binnen

Veren zijn erg belangrijk voor vogels. Vogels zijn vaak bezig met het poetsen en verzorgen van hun verenkleed. Elke vogel heeft andere kleuren en tekeningen op zijn veren. Sommige mensen kunnen al aan één veer zien van welke vogel die is!

1. De functies van veren

In de natuur heeft alles een functie. Wat denk je dat de functies van veren zijn?

a.

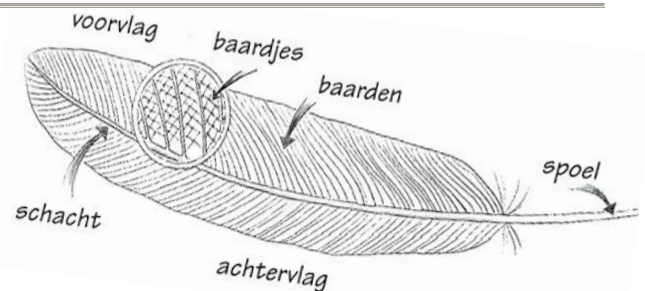
c.

b.

d.

Onderdelen van een veer

Een veer heeft een "middennerf" die we **schacht** noemen en van daaruit groeien er naar links en rechts, licht gebogen "haartjes" die we **baarden** noemen. De baarden vormen de **veervlag**.

2. Verenonderzoek

- Bekijk een veer onder de microscoop. Herken je de verschillende onderdelen?
- Trek voorzichtig de baardvlakte uit elkaar. Strijk het nu zorgvuldig weer glad in elkaar. Kun je nog zien waar de 'scheur' was? Ja nee
Waarom is het belangrijk dat de vlag helemaal dicht blijft?

.....

- Probeer met een pincet één baardhaar los te krijgen.
Ging dit gemakkelijk? Ja nee

Veren vormen een heel slim maar ook kwetsbaar systeem. Daarom besteden vogels zoveel tijd aan het verzorgen van hun veren. Eén keer per jaar krijgen ze een nieuw verenkleed. De oude veren vallen dan af. Als dit gebeurt zijn ze 'in de rui'. Vogels in de rui kunnen niet zo goed vliegen.

herken je de vogel? – veldwerk binnen

Vogels zijn overal om ons heen. Je stapt naar buiten en je ziet ze vliegen en hoor je ze zingen, roepen of kwetteren. Als je ze een beetje leert (her)kennen, beleef je daar veel plezier in en dan wil je natuurlijk ook de naam weten!

Met het Electro bord kun je makkelijk de namen van 12 vogelsoorten leren. Deze vogels zijn 'tuinvogels' en ze verblijven het hele jaar in onze omgeving.

Herken je alle 12 vogels? Ja / Nee

Welke vogel(s) zie je vaak?

.....

Welke vogel(s) heb je nog nooit gezien?

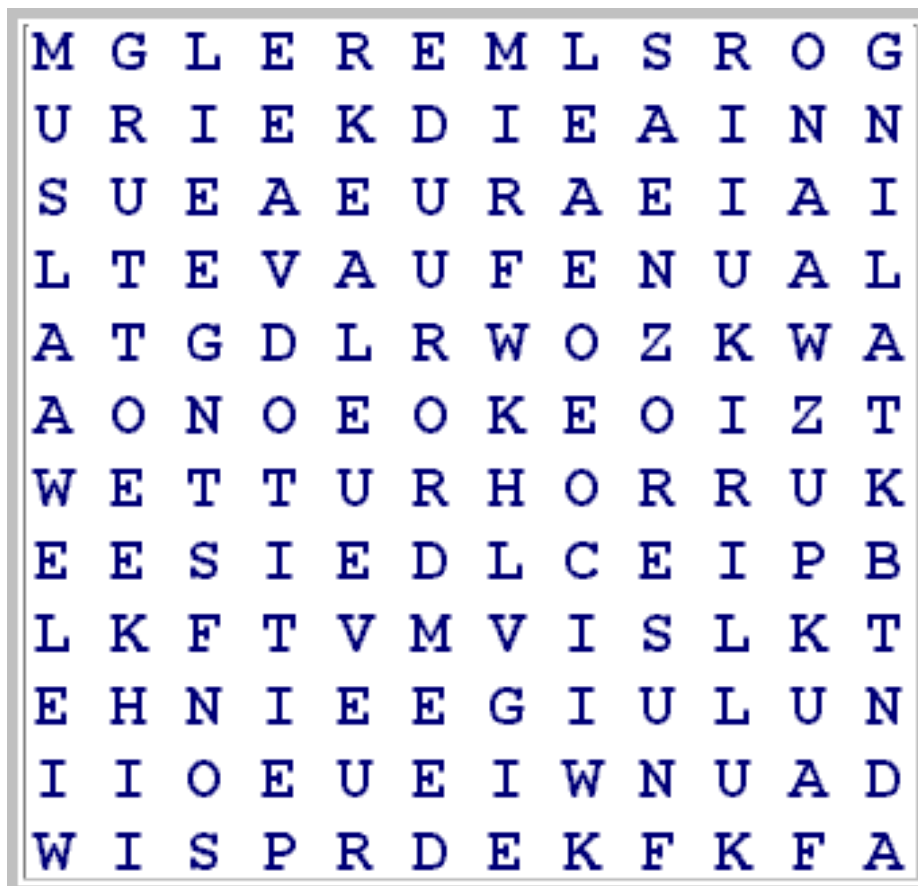
.....

Puzzelen met vogels – op school of thuis

In onze omgeving komen ongeveer 240 soorten vogels voor. Sommige komen veel voor en blijven het hele jaar door (de “gewone” vogels), andere komen maar heel soms voor (zeldzame- of dwaalgasten). In onderstaande lijst vind je namen van vogels die in Nederland voorkomen. Ze zitten **horizontaal**, **verticaal** of **diagonaal** verstopt in de woordzoeker. Streep ze door en maak van de overgebleven letters het puzzelwoord.

Tip: Het is (natuurlijk) de naam van een vogel.

AALSCHOLVER	GORS	LEEUWERIK	TALING
BUIZERD	GOUDVINK	MEEUW	UIL
DUIF	GRUTTO	MEREL	WIELEWAAL
EEND	HOP	MUS	WINTERKONING
EKSTER	KIEVIT	RAAF	WULP
FUUT	KOOLMEES	REIGER	ZWAAN
	KRAAI		

De puzzelvogel is een roofvogel die in Nederland in rietkragen broedt. Eén mannetje kan soms twee vrouwtjes hebben. Dat is hard werken, want hij moet ook voor twee gezinnen zorgen.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Vogelstudie – op school of thuis

Vogels zijn erg interessant. Ze zijn wereldreizigers en hebben slimme trucjes. Met een verrekijker en een beetje geduld kun je al heel veel over een vogel leren. Maar als je meer wilt weten zijn boeken en/of het internet heel nuttig. Welke vogel wil jij beter leren kennen?

Ga op zoek naar informatie op het internet. Toets de naam van je vogel in de zoekmachine. Er komen waarschijnlijk heel veel websites en beelden als resultaat op het scherm.

Kun je de volgende informatie vinden?

Naam vogel: Welke familie?

Hoe groot is de vogel?

Wanneer kun je de vogel in Nederland zien?

In welke delen van de wereld komt de vogel voor?

Wat eet de vogel?

Wat vind je interessant aan deze vogel?

.....

.....

.....

.....

Plak hier een afbeelding van je vogel

